

Ο ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΚΑΙ Η ΦΙΛΑΡΕΣΚΕΙΑ ΤΗΣ ΚΟΡΗΣ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΑΣ

Iulia, Augusti filia, mature habere coeperat canos, quos legere secrete solebat. Hac re audita Augustus voluit filiam deterrere quominus id faceret. Eo consilio aliquando repente intervenit oppresitque ornatrices. Etsi super vestem earum deprehendit canos, tamen Augustus dissimulavit eos vidisse et aliis sermonibus tempus extraxit, donec induxit mentionem aetatis. Tum interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva. Cum illa respondisset “ego, pater, cana esse malo”, mendacium illi pater obiecit: “Non dubito quin calva esse nolis. Quid ergo non times ne istae te calvam faciant?”

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η Ιουλία, η κόρη του Αυγούστου, είχε αρχίσει να εμφανίζει (:έχει) πρόωρα άσπρες τρίχες, τις οποίες συνήθιζε να βγάζει κρυφά. Όταν ο Αύγουστος πληροφορήθηκε αυτό το πράγμα θέλησε να αποθαρρύνει την κόρη του από το να κάνει αυτό. Μ' αυτό το σχέδιο εμφανίστηκε κάποτε απρόοπτα και ξαφνικά και έπιασε τις κομμώτριες επ' αυτοφώρω. Παρ' όλο που ανακάλυψε άσπρες τρίχες πάνω στα φορέματά τους, εντούτοις ο Αύγουστος προσποιήθηκε ότι δεν τις είδε και παρέτεινε το χρόνο (:καθυστέρησε) με άλλες κουβέντες, ώσπου έφερε (:οδήγησε) τη συζήτηση στην ηλικία της. Τότε ρώτησε την κόρη του αν θα προτιμούσε σε μερικά χρόνια να είναι ασπρομάλλα ή φαλακρή. Όταν εκείνη απάντησε: «εγώ, πατέρα, προτιμώ να είμαι ασπρομάλλα», ο πατέρας της πρόβαλε σ' εκείνη το εξής ψεύτικο επιχείρημα: «Δεν αμφιβάλλω πως δε θέλεις να είσαι φαλακρή. Γιατί λοιπόν δε φοβάσαι μήπως αυτές εδώ σε κάνουν φαλακρή»;

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΡΗΜΑΤΑ

habeo - habui - habitum - habere 2= έχω, θεωρώ

*coeri - απαρέμφατο coepisse (ελλειπτικό) = αρχίζω

lego - legi - lectum - legere 3= διαβάζω, εδώ **canos lego** : κόβω, βγάζω τις άσπρες τρίχες

soleo - solitus sum - solitum - solere (ημιαποθετικό) 2= συνηθίζω

audio - audivi - auditum - audire 4= ακούω

*volo - volui - velle = θέλω

deterreo - deterui - deterritum - detertere 2= αποθαρρύνω

*facio - feci - factum - facere 3-15= κάνω

intervenio - interveni - interventum - intervenire 4= εμφανίζομαι απρόοπτα

opprimo - oppressi - oppressum - opprimere 3= πιάνω επ' αυτοφώρω

deprehendo - deprehendi - deprehensum - deprehendere 3= συλλαμβάνω, ανακαλύπτω

dissimulo, dissimulavi, dissimulatum, dissimulare 1= προσποιούμαι ότι δεν υπάρχει κάτι που υπάρχει

video - vidi - visum - videre 2= βλέπω

extraho - extraxi - extractum - extrahere 3= τραβάω έξω, παρατείνω

*induco - induxi - inductum - inducere 3= φέρνω κάτι για συζήτηση (in+duco)

interrogo, interrogavi, interrogatum, interrogare 1= ρωτώ

***sum - fui - esse = είμαι**

***malo - malui - malle = προτιμώ**

respondeo - respondi - responsum - respondere 2= απαντώ

***obicio - obieci - obiectum - obicere 3-15= ρίχνω, προβάλλω αντίρρηση**

dubito, dubitavi, dubitatum, dubitare 1= αμφιβάλλω

***nolo- nolui - nolle = δε θέλω**

timeo - timui - - timere 2= φοβάμαι

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

A' ΚΛΙΣΗ

Iulia, ae=Ιουλία

***filia, ae (δοτ. και αφ. πληθ. filiis και**

filiabus)=κόρη

B' ΚΛΙΣΗ

Augustus, i =Αύγουστος

cani,orum (μόνο πληθ.)=άσπρες τρίχες

***consilium, ii/i=σκέψη, σχέδιο**

annus,i=έτος, χρόνος

***mendacium, ii/i =ψέμα, ψεύτικο επιχείρημα**

Γ' ΚΛΙΣΗ

ornatrix, ornatrix (Θ)=κομμώτρια

vestis, vestis (Θ)=φόρεμα

sermo, sermonis (A)=λόγος, κουβέντα

tempus, temporis (ΟΥΔ)=χρόνος

mentio, mentionis (Θ)=μνεία, αναφορά

***aetas,aetatis (Θ-γεν.πληθ. aetat(i)um)=ηλικία**

***pater, patris (γεν.πληθ. patrum)=πατέρας**

Ε' ΚΛΙΣΗ

res, rei (Θ)=πράγμα

ΕΠΙΘΕΤΑ

canus, a, um=ασπρομάλλης (δεν σχηματίζει παραθετικά)

calvus, a, um=φαλακρός (δεν σχηματίζει παραθετικά)

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

mature =πρόωρα (maturius, maturissime και maturime<maturus)

secrete (ή secreto)=κρυφά (secretius, secretissime<secretus)

aliquando =κάποτε

repente =ξαφνικά

Tum =τότε

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

qui, quae, quod (αναφ.)=ο οποίος

hic, haec, hoc (δεικτ.)=αυτός

is, ea, id (οριστ.)=αυτός

alius, alia, aliud (αντωνυμικό επίθετο)= άλλος

uter, utra, utrum (ερωτ.)=ποιος από τους δυο;

aliquot (αορ., άκλιτη, πληθυντικού αριθμού μόνο) = μερικοί, ες, α

ille, illa, illud (δεικτ) =εκείνος

ego (προσ)=εγώ

iste, ista, istud (δεικτ.)=αυτός

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

quominus (εισάγει προτάσεις του

quominus)=να, από το να

etsi (εναντ.)=αν και

tamen (αντιθ.)=όμως, ωστόσο

et (συμπλ.)=και

donec (χρον.-υστερόχρονο)=ώσπου, έως ότου

an (διαζευκτ.)=ή (εδώ μαζί με το utrum εισάγει διμελή πλάγια ερώτηση)

cum ιστορικός διηγηματικός+υποτακτική

(χρον)=όταν, αφού

quin (εισάγει προτάσεις του quin)=ότι, να

ergo (συμπ. παρατακτ.)=λοιπόν

ne (ενδοιαστ.)=μήπως

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

super +AIT=πάνω σε (τόπος : super vestem

=πάνω στα φορέματα)

post +AIT=μετά από (χρόνος : post aliquot

annos=μετά από μερικά χρόνια)

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

- **Iulia, Augusti filia, mature habere coeperat canos : κύρια πρόταση κρίσεως**
coeperat : ρ., **Iulia** : υποκείμενο του ρ. και του απαρεμφάτου, **habere** : τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο του coeperat, (ταυτοπροσωπία) **canos** : αντικείμενο του habere, **filia** : παράθεση στο Iulia, **Augusti** : γενική κτητική στο filia, **mature** : επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο "habere"
- **quos legere secrete solebat.**

Δευτερεύουσα αναφορική πρόταση, προσδιοριστική στο *canos*. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία *quos*. Εκφέρεται με Οριστική Παρατατικού (*solebat*), γιατί δηλώνει το πραγματικό στο παρελθόν.
solebat : ρ., (**Iulia** : υποκείμενο του ρ. και του απαρεμφάτου), **legere**: τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο του *solebat* (ταυτοπροσωπία), **quos** : αντικείμενο του *legere*, **secrete**: επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο “*legere*”

▪ **Hac re audita Augustus voluit filiam detertere** : κύρια πρόταση κρίσεως

voluit : ρ., **Augustus** : υποκείμενο του ρ. και του απαρεμφάτου, **detertere** : τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο του *voluit* (ταυτοπροσωπία), **filiam** : άμεσο αντικείμενο του ρ. (ως έμμεσο αντικείμενο του ρ. λειτουργεί η δευτερεύουσα πρόταση του *quominus* που ακολουθεί), **audita** : νόθος αφαιρετική απόλυτος χρονική μετοχή, δηλώνει το προτερόχρονο, **re** : υποκείμενο της μετοχής, **Hac** : επιθετικός προσδιορισμός στο *re*

▪ **quominus id faceret.**

Δευτερεύουσα πρόταση του *quominus*. Λειτουργεί ως έμμεσο αντικείμενο του *detertere*. Εισάγεται με τον σύνδεσμο *quominus*, γιατί εξαρτάται από ρήμα καταφατικό. Εκφέρεται με υποτακτική, όπως όλες οι προτάσεις του *quominus*, επειδή το περιεχόμενό της εκφράζει την πρόθεση του υποκειμένου της κύριας πρότασης. Ο χρόνος είναι Παρατατικός, γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (το ρ. *detertere* θεωρείται ιστορικού χρόνου, γιατί εξαρτάται από το ρήμα ιστορικού χρόνου *voluit*). Ισχύει ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί η πρόθεση του υποκειμένου είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή(συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση)και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της.

faceret : ρ., (**filia / Iulia** : υποκείμενο του ρ.), **id** : αντικείμενο του *faceret*

▪ **Eo consilio aliquando repente intervenit** : κύρια πρόταση κρίσεως

intervenit : ρ., (**Augustus** : υποκείμενο του ρ.), **consilio** : αφαιρετική (οργανική) του μέσου (τρόπου) στο *intervenit*, **Eo** : επιθετικός προσδιορισμός στο *consilio*, **aliquando** : επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρ., **repente** : επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο ρ.

▪ **oppresitque ornatrices** : κύρια πρόταση κρίσεως

oppresit(que) : ρ., (**Augustus** : υποκείμενο του ρ.), **ornatrices** : αντικείμενο του ρ.

▪ **Etsi super vestem earum deprehendit canos**

Δευτερεύουσα εναντιωματική πρόταση. Εισάγεται με τον εναντιωματικό σύνδεσμο *etsi*. Εκφέρεται με Οριστική, γιατί εκφράζει μια πραγματική κατάσταση παρά την οποία ισχύει το περιεχόμενο της κύριας, χρόνου Παρακειμένου, γιατί αναφέρεται στο παρελθόν.

deprehendit : ρ., (**Augustus** : υποκείμενο του ρ.), **canos** : αντικείμενο του ρ., **super vestem** : εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου στο *deprehendit*, **earum** : γενική κτητική στο *vestem*

▪ **tamen Augustus dissimulavit eos vidisse** : κύρια πρόταση κρίσεως

dissimulavit : ρ., **Augustus** : υποκείμενο του ρ. και του απαρεμφάτου, **vidisse**: ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο του *dissimulavit* (ταυτοπροσωπία), **eos** : αντικείμενο του *vidisse*

▪ **et aliis sermonibus tempus extraxit** : κύρια πρόταση κρίσεως

extraxit : ρ., (**Augustus** : υποκείμενο του ρ.), **tempus** : αντικείμενο του ρ., **sermonibus** : αφαιρετική (οργανική) του μέσου (τρόπου) στο *extraxit*, **aliis** : επιθετικός προσδιορισμός στο *sermonibus*

▪ **donec induxit mentionem aetatis.**

Δευτερεύουσα χρονική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο *extraxit*. Εισάγεται με τα χρονικό σύνδεσμο *donec*. Δηλώνει πράξη υστερόχρονη της πράξης της κύριας πρότασης. Εκφέρεται με Οριστική, γιατί η πράξη ενδιαφέρει μόνο από χρονική άποψη (δηλώνεται μόνο ο χρόνος), χρόνου Παρακειμένου, γιατί αναφέρεται στο παρελθόν.

induxit : ρ., (**Augustus** : υποκείμενο του ρ.), **mentionem** : αντικείμενο του ρ., **aetatis** : γενική αντικειμενική στο *mentionem*

▪ **Tum interrogavit filiam : κύρια πρόταση κρίσεως**

interrogavit : ρ., (**Augustus** : υποκείμενο του ρ.), **filiam** : άμεσο αντικείμενο του ρ. (ως έμμεσο αντικείμενο του ρ. λειτουργεί η πλάγια ερωτηματική πρόταση που ακολουθεί), **Tum** : επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρ.

▪ **utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva.**

Δευτερεύουσα πλάγια ερωτηματική πρόταση ολικής αγνοίας, διμελής. Εισάγεται με την ερωτηματική αντωνυμία *utrum ...an*. Λειτουργεί ως έμμεσο αντικείμενο του *interrogavit*. Εκφέρεται με υποτακτική (*mallet*) (όπως όλες οι πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις), γιατί η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενό της, χρόνου Παρατατικού, γιατί εξαρτάται από ρ. ιστορικού χρόνου (*interrogavit*) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν.

mallet : ρ., (**ea / Iulia / filia** : υποκείμενο του ρ. και του απαρεμφάτου), **esse** : τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο του *mallet* (ταυτοπροσωπία), **cana (an) calva** : κατηγορούμενα στο εννοούμενο υποκείμενο *ea / Iulia / filia*), **post annos** : εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο *esse*, **aliquot** : επιθετικός προσδιορισμός στο *annos*

▪ **Cum illa respondisset**

Δευτερεύουσα χρονική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο *obiecit*. Εισάγεται με τον *cum* ιστορικό/διηγηματικό, που χρησιμοποιείται για διηγήσεις του παρελθόντος και εκφέρεται με Υποτακτική (*respondisset*), όπως όλες οι χρονικές με τον *cum* ιστορικό/διηγηματικό, γιατί υπογραμμίζεται η βαθύτερη σχέση αιτίου και αιτιατού ανάμεσα στην δευτερεύουσα και την κύρια πρόταση, χρόνου Υπερσυντελικού, γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (*obiecit*) και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

respondisset : ρ., **illa** : υποκείμενο του ρ. (ως αντικείμενο του ρ. λειτουργεί ο ευθύς λόγος που ακολουθεί)

▪ **“ego, pater, cana esse malo” : κύρια πρόταση κρίσεως**

malo : ρ., **ego** : υποκείμενο του ρ. και του απαρεμφάτου, **esse** : τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο του *malo* (ταυτοπροσωπία), **cana** : κατηγορούμενο στο υποκείμενο “ego”, **pater** : κλητική προσφώνηση

▪ **mendacium illi pater obiecit : κύρια πρόταση κρίσεως**

obiecit : ρ., **pater** : υποκείμενο του ρ., **mendacium** : άμεσο αντικείμενο του ρ., **illi** : έμμεσο αντικείμενο του ρ.

▪ **Non dubito : κύρια πρόταση κρίσεως**

Non dubito : ρ., (**ego** : υποκείμενο του ρ.) (ως αντικείμενο του ρ. λειτουργεί η πρόταση του *quin* που ακολουθεί)

▪ **quin calva esse nolis.**

Δευτερεύουσα πρόταση του *quin*. Εισάγεται με τον σύνδεσμο *quin*, γιατί εξαρτάται από ρήμα αρνητικό. Λειτουργεί ως αντικείμενο του *non dubito*. Εκφέρεται με υποτακτική, όπως όλες οι προτάσεις του *quin*, επειδή το περιεχόμενό της εκφράζει την πρόθεση του υποκειμένου της κύριας πρότασης. Ο χρόνος είναι Ενεστώτας, γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (*Non dubito*). Ισχύει ιδιομορφία στην ακολουθία

των χρόνων, γιατί η πρόθεση του υποκειμένου είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή(συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση)και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της.

nolis : ρ., (**tu** : υποκείμενο του ρ. και του απαρεμφάτου), **esse** : τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο του nolis (ταυτοπροσωπία), **calva** : κατηγορούμενο στο υποκείμενο “tu”

▪ **Quid ergo non times ?**

Ευθεία ερωτηματική πρόταση μερικής αγνοίας. Εισάγεται με την ερωτηματική αντωνυμία quid. Εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό, χρόνου ενεστώτα(non times), γιατί αναφέρεται στο παρόν.

non times : ρ., (**tu** : υποκείμενο του ρ.) **Quid** : αιτιατική της αιτίας στο ρ.

▪ **ne istae te calvam faciant**

Δευτερεύουσα ενδοιαστική πρόταση. Εισάγεται με τον ενδοιαστικό σύνδεσμο ne, γιατί δηλώνει φόβο μήπως γίνει κάτι. Λειτουργεί ως αντικείμενο του ρ. non times. Εκφέρεται με υποτακτική, όπως όλες οι ενδοιαστικές, επειδή το περιεχόμενό της (ο φόβος) αφορά κάτι το ενδεχόμενο ή πιθανό. Ο χρόνος είναι Ενεστώτας, γιατί εξαρτάται από ρ. αρκτικού χρόνου (non times). Ισχύει ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί ο φόβος είναι ιδωμένος τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή(συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση)και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του.

faciant : ρ., **istae** : υποκείμενο του ρ., **te** : αντικείμενο του ρ., **calvam**: κατηγορούμενο στο αντικείμενο “te”

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

1. **filia, canos, re, audita, consilio, ornatrices, vestem, sermonibus, tempus, mentionem, aetatis, annos, cana, calva, pater, mendacium, calvam** : να γραφούν οι αντίστοιχοι τύποι στον άλλο αριθμό
2. **Iulia, Augusti, filia, canos, re, audita, consilio, ornatrices, vestem, sermonibus, tempus, mentionem, aetatis, , annos, cana, pater, mendacium** : να κλιθούν
3. Να γίνει γραμματική αναγνώριση των τύπων των ακόλουθων τύπων : **quos, hac, id, eo, earum, eos, aliis, utrum, aliquot, illa, ego, illi, istae, te**
4. α) **aliis** : να κλιθεί στο ουδέτερο γένος
β) **utrum** : να κλιθεί στο θηλυκό γένος
5. **quos, hac, id, eo, earum, eos, aliis, utrum, aliquot, illa, ego, illi, istae, te** : να γραφεί ο αντίστοιχος τύπος του άλλου αριθμού.
6. **quos, hac, id, eo, earum, eos, aliis, utrum, aliquot, illa, illi, istae** : να γραφεί ο αντίστοιχος τύπος στα άλλα γένη.
7. **quos, hac, id, earum, eos, aliis, utrum, aliquot, illa, ego, istae, te** : να κλιθούν στο γένος ή (και) πρόσωπο που βρίσκονται
8. **mature, secreta** : να γραφεί ο αντίστοιχος τύπος στους άλλους βαθμούς
9. **mature, secreta** : να γραφούν σε όλους τους βαθμούς τα επίθετα από τα οποία παράγονται τα παραπάνω επιρρήματα (στην ονομαστική πληθυντικού του θηλυκού)
10. Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι :
habere : δοτική του γερουνδίου, γενική του ενικού αριθμού του ουδετέρου γένους του γερουνδιακού και δοτική του ενικού αριθμού του θηλυκού γένους της μετοχής του ενεστώτα
cooperat : μετοχές όλων των χρόνων στην αιτιατική του πληθυντικού αριθμού του θηλυκού γένους
legere : γ' πληθυντικό των συντελικών χρόνων όλων των χρόνων της ίδιας φωνής
solebat : β' ενικό του μέλλοντα όλων των εγκλίσεων και απαρέμφατο του μέλλοντα και του παρακειμένου
audita : γ' ενικό του ενεστώτα και του παρατατικού της οριστικής της ίδιας φωνής

- voluit** : γ'ενικό του ενεστώτα της οριστικής και της υποτακτικής και μετοχή του ενεστώτα (στην αιτιατική πληθυντικού του ουδετέρου γένους)
- deterreere** : α' πληθυντικό όλων των χρόνων της υποτακτικής της ίδιας φωνής
- faceret** : γ' πληθυντικό του μέλλοντα όλων των εγκλίσεων της ίδιας φωνής
- intervenit** : απαρέμφατα όλων των χρόνων της μέσης φωνής
- oppressit** : γ'ενικό όλων των χρόνων της υποτακτικής της μέσης φωνής
- deprehendit** : α' πληθυντικό του ενεστώτα και του παρακειμένου της οριστικής και της υποτακτικής της ίδιας φωνής
- dissimulavit** : β'ενικό του ενεστώτα, του παρατατικού και του μέλλοντα της οριστικής και των δυο φωνών
- vidisse** : ονοματικοί τύποι της μέσης φωνής
- extraxit** : γ'ενικό του παρατατικού της υποτακτικής της ενεργητικής περιφραστικής συζυγίας
- induxit** : β'ενικό του ενεστώτα όλων των εγκλίσεων και των δυο φωνών
- interrogavit** : γ'ενικό του συντελεσμένου μέλλοντα και των δυο φωνών
- esse** : β'ενικό του μέλλοντα όλων των εγκλίσεων
- mallet** : β' πληθυντικό του ενεστώτα και του παρατατικού της οριστικής και της υποτακτικής
- respondisset** : β' πληθυντικό όλων των χρόνων της υποτακτικής και της προστακτικής της μέσης φωνής
- malo** : β'ενικό όλων των χρόνων της οριστικής
- obiecit** : β'ενικό όλων των χρόνων της υποτακτικής της μέσης φωνής
- dubito** : ονοματικοί τύποι της ενεργητικής φωνής
- nolis** : β' πληθυντικό του ενεστώτα και του παρατατικού όλων των εγκλίσεων
- times** : β' πληθυντικό του ενεστώτα της υποτακτικής και του μέλλοντα της προστακτικής
- faciant** : β'ενικό του ενεστώτα και του μέλλοντα της οριστικής και των δυο φωνών
11. **coeperat, solebat, voluit, faceret, intervenit, oppresit,prehendit, dissimulavit, extraxit, induxit, interrogavit, mallet, respondisset, malo, obiecit, dubito, nolis, times, faciant** : να γραφεί το ίδιο πρόσωπο στον άλλο αριθμό
12. **habere, legere, deterreere, faceret, intervenit, oppresit,prehendit, dissimulavit, vidisse, extraxit, induxit, interrogavit, respondisset, obiecit, dubito, times, faciant** : να γραφεί ο αντίστοιχος τύπος της άλλης φωνής (για τυχόν περιφραστικούς τύπους να διατηρηθεί το γένος και ο αριθμός του υποκειμένου του ρήματος)
13. **faceret, mallet, respondisset, nolis, faciant** : να γραφεί ο αντίστοιχος τύπος της οριστικής
14. **coeperat, solebat, voluit, intervenit, oppresit,prehendit, dissimulavit, extraxit, induxit, interrogavit, malo, obiecit, dubito, times** : να γραφεί ο αντίστοιχος τύπος της υποτακτικής
15. **habere, coeperat, legere, solebat, audita, voluit, deterreere, faceret, intervenit, oppresit,prehendit, dissimulavit, vidisse, extraxit, induxit, interrogavit, esse, mallet, respondisset, malo, obiecit, dubito, nolis, times, faciant** : να αντικατασταθούν χρονικά οι τύποι (για τυχόν περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το γένος και ο αριθμός του υποκειμένου του ρήματος)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ

1. Να αναγνωρισθούν συντακτικά οι όροι (να αναφέρεται και ο προσδιοριζόμενος όρος)
filia, canos, audita, id, consilio, super vestem, eos, sermonibus, aetatis, aliquot, cana (α'), pater, illi, calvam.
2. Να αναγνωρισθούν συντακτικά όλα τα απαρέμφατα του κειμένου.
3. Να μετατραπεί η ενεργητική σύνταξη σε παθητική στα παρακάτω αποσπάσματα (σε παρενθέσεις το υποκείμενο που πρέπει να ληφθεί υπόψη) :
α) (Augustus) **oppressit(que) ornatrices.**
β) **Etsi super vestem earumprehendit canos,...**
γ) **et (Augustus) aliiis sermonibus tempus extraxit.**
δ) **... donec (Augustus) induxit mentionem aetatis.**
ε) **Tum (Augustus) interrogavit filiam...**

στ) ... mendacium illi pater obiecit.

ζ) ... ne istae te calvam faciant?

4. **Hac re audita Augustus voluit filiam detertere quominus id faceret** : να αναδιατυπωθεί η περίοδος, αφού αναλυθεί η μετοχή σε δευτερεύουσα πρόταση (με όλους τους δυνατούς τρόπους) :

5. Να μεταφερθούν τα αποσπάσματα στον πλάγιο λόγο με εξάρτηση τις φράσεις που δίδονται :

α) **Iulia, Augusti filia, mature habere coeperat canos, quos legere secrete solebat.**

εξάρτηση:

- **Sallustius scribit**
- **Iulia, Augusti filia, narrat**
- **Iulia, Augusti filia, fertur**
- **Augustus narrabat**

β) **Hac re audita Augustus voluit filiam detertere quominus id faceret.**

εξάρτηση:

- **Sallustius scribit**
- **Augustus narrat**
- **Augustus dicitur**

γ) **Eo consilio aliquando repente intervenit oppressitque ornatrices.**

εξάρτηση:

- **Sallustius narrat**
- **Augustus narrat**
- **Augustus dicitur**

δ) **Etsi super vestem earum deprehendit canos, tamen Augustus dissimulavit eos vidisse et aliis sermonibus tempus extraxit, donec induxit mentionem aetatis.**

εξάρτηση:

- **Sallustius narrat**
- **Sallustius narrabat**
- **Augustus narrat**
- **Augustus narrabat**
- **Augustus dicitur**
- **Augustus dictus est**

ε) **Tum (Augustus) interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva.**

εξάρτηση:

- **Plinius scribit**
- **Augustus narrat**
- **Augustus dictus est**

στ) **Mendacium illi pater obiecit.**

εξάρτηση: **Plinius scribit**

ζ) **“ego, pater, cana esse malo”**

εξάρτηση: **Illa respondit patri**

η) **“Non dubito quin calva esse nolis.”**

εξάρτηση:

- **Pater filiae dicit**
- **Pater filiae dixit**

θ) **Quid (ergo) non times ne istae te calvam faciant?**

εξάρτηση:

- **Pater filiam rogat**
- **Pater filiam rogavit**

6. Να αναγνωρισθεί η αναφορική πρόταση του κειμένου.

7. Να αναγνωρισθούν οι χρονικές προτάσεις του κειμένου.

8. **Etsi super vestem earum deprehendit canos**, tamen Augustus dissimulavit eos vidisse... : α) να αναγνωρισθεί η εναντιωματική πρόταση β) να μετατραπεί σε εναντιωματική μετοχή.
9. Η πλάγια ερωτηματική πρόταση του κειμένου : α) να αναγνωρισθεί β) να μετατραπεί σε ευθεία.
10. Να αναγνωρισθούν οι δευτερεύουσες προτάσεις των παρακάτω αποσπασμάτων :
α) **Hac re audita Augustus voluit filiam detertere quominus id faceret.**
β) **"Non dubito quin calva esse nolis. Quid ergo non times ne istae te calvam faciant?"**
11. Να μεταφερθούν οι παρακάτω προτάσεις στον ευθύ λόγο :
α) **quominus id faceret.** (ως πρόταση επιθυμίας)
β) **quin calva esse nolis.** (ως πρόταση κρίσεως)
12. Να αναδιατυπωθούν τα αποσπάσματα, αφού μεταφερθούν τα ρήματα των κυρίων προτάσεων στον Ενεστώτα :
α) **Hac re audita Augustus voluit filiam detertere quominus id faceret.**
β) **...interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva.**
13. **aliquando repente intervenit oppressitque ornatrices** : να αναδιατυπωθεί το απόσπασμα, αφού μετατραπεί σε υποθετικό λόγο που θα δηλώνει υπόθεση αντίθετη του πραγματικού στο παρελθόν (υπόθεση η πρώτη κύρια πρόταση).
14. **Etsi super vestem earum deprehendit canos, tamen Augustus dissimulavit eos vidisse et aliis sermonibus tempus extraxit** : να αναδιατυπωθεί το απόσπασμα, αφού μετατραπεί σε υποθετικό λόγο που θα δηλώνει υπόθεση δυνατή ή πιθανή. Η εναντιωματική πρόταση θα μετατραπεί σε υποθετική. Το tamen να παραλειφθεί.

ΜΑΘΗΜΑ 47

Ετυμολογικοί συσχετισμοί λατινικών λέξεων με λέξεις ελληνικές ή άλλων ευρωπαϊκών γλωσσών

Iulia - Ιουλία.

Augusti, Augustus - Αύγουστος.

mature - (γαλλ.) mature (= ώριμος), maturite (= ωριμότητα).

habere - (γερμ.) haben (= έχω), (αγγλ.) have.

legere [< lego] - λέγω.

secrete [< secretus < se- cerno] - κρίνω // (γαλλ.) secret (= μυστικό).

solebat (< soleo) - (γαλλ.) ob-solete (= απαρχαιωμένος), in-solent (= ιταμός, αήθης).

re- ρεαλισμός (< γαλλ.) // (αγγλ.) real (= πραγματικός).

audita [< audio] -, άίω.

voluit [< volo], **mallet, malo** (< magis + volo), **nolis** (< nolo < ne- + volo) - **βούλομαι** // (αγγλ.) volunteer (= εθελοντής).

de-terrere [< de-terreo] - **τρέω**, τρόμος // (γαλλ.) terroriste (= τρομοκράτης).

faceret, faciant [< facio] - (αγγλ.) facts (= γεγονότα), factory (= εργοστάσιο).

repente - (ισπ.) repentino (= ξαφνικός).

inter-venit - **βαίνω** // (γαλλ.) venir (= έρχομαι), intervenir (= παρεμβαίνω), avenue (= λεωφόρος).

op-pressit (< op-primere) - **πρέσα** // (γαλλ.) oppression (= καταπίεση) // **κομπρεσέρ** (< γαλλ.) // **κομπρέσα** (< ιταλ.).

ornatrices (< orno (= κοσμών)), (γαλλ.) orner (= διακοσμών) // (αγγλ.) ornate (= περίτεχνος).

super - **υπέρ**.

vestem - **έσθής**, **εν-νυμι** // **βεσιτιάριο**. (< ιταλ.).

de-pre-hendit - **χανδάνω** (= κρατώ, χωρώ) // (αγγλ.) com-prehend (= κατατανώ, περιλαμβάνω).

dis-simulavit - (αγγλ.) similar - όμοιος // (γαλλ.) similarite (= ομοιότητα).

vidisse - (**Φιδεΐν**) **ιδέα**, **βίντεο** (< αγγλ.)

allis [< alius] - **άλλος**, **άλλη**, **άλλο**

sermonibus - (αγγλ.) sermon (= ομιλία, κήρυγμα).

tempus - **τέμπο** (< ιταλ.) // (ισπαν.) tiempo (= χρόνος).

ex-trahit [< ex-traho] - (αγγλ.) extraction (=εξαγωγή)// τρακτέρ(< γαλλ.)

in-duxit [< in-duco] - (γαλλ.) in-ductif (= επαγωγικός), con-ducteur = οδηγός// (αγγλ.) ad-ductor (= προσαγωγός μυς).

mentionem [< mentio < mens] - μέμνημαι· μνήμη, μνημονικός// μένος / (γαλλ.) mental (= διανοητικός).

aetatis [< aetas < aevitas] - (αγγλ.) eternal (= αιώνιος).

interrogavit - (γαλλ.) inter-rogation (= ερώτημα, ανάκριση), inter-rogatif(= ερωτηματικός).

annos- (γαλλ.) année (= έτος).

esse - είμί.

calva, calvam - (γαλλ.) calvitie (= φαλάκρα).

re-spondisset - σπένδω, σπονδή· άσπονδος// (πορτογαλ.) responder = απαντώ).

ego - έ-γώ.

pater-πατήρ // (γαλλ.) paternel (= πατρικός).

mendacium [< mendax < mentior] - μνήμη// (γαλλ.) mentir (= ψεύδομαι) // (αγγλ.) mendacious (= ψεύτης, ψευδής) .

ob-iecit - ἔημι (= ρίχνω).

dubito [< dubius (= αμφίβολος)] - δοιοί (= δύο, δύο τρόπων/ειδών). διττός, δύο // (αγγλ.) doubt (= αμφιβάλλω).

times [< timeo] - (αγγλ.) timorous (= δειλός, φοβικός).
